І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 191. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 5-го ЖОВТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 5, 1962 No. 191. VOL. LXVIII.

АСТРОНАВТ ШІРРА ОБЛЕТІВ 6 РАЗІВ ЗЕМЛЮ, З НАЙДОКЛАДНІШОЮ ПРЕЦИЗНІСТЮ ОСІВ НА ПРИЗНАЧЕНІМ МІСЦІ

Кейп Канаверал, Флорида. — 3-ій жовтня 1962-го року, — це дальший крок на шляху до Місяця, лет до якого заплянували ЗДА на кінець цієї декади. 3-го жовтня 39-річний астронавт командор фльоти Волтер М. Шірра з найкращим успіхом облетів 6 разів Землю і осів у кабіні „Сіґма-7" 330 миль на північний схід від острова Мідвей на Пацифіку, тільки 4 милі від місця, яке було передбачене. Командор Шірра зробив в космічних просторах 160,000 миль за 9 годин і 14 мінут і він є першим астронавтом ЗДА, який доконав 6 летів довкола Землі. Оцей надзвичайний успіх астронавта Шірри, який не мав найменших перешкод під час лету і осідання на океані, зможливлює дальший крок в програмі Меркурій, а саме на початку 1963 року випустити іншого астронавта, щоб доконав 17 кружлянь довкола Землі впродовж цілого дня. Кабіна пішла в орбіту за допомогою ракети Атлас, найбільша віддаль кабіни від Землі становила 176 миль, а найменша — 100 миль. Час одного кружляння пересічно становив 88.5 мінут. Президент Кеннеді з Білого Дому у Вашинґтоні розмовляв із командором Шіррою, який був вже на літаконосці „Керсардж". Президент ґратулював астронавтові його успіху і заявив командорові, що всі американці тішаться цим успіхом та виявив надію побачитися з Шірою, який подякував за це Президентові. Президент видав окрему заяву з приводу успіху Шірри, в якій ствердив, що новий успіх астронавта ЗДА — це дальший крок у дослідах над космічними просторами. Американський нарід ґратулює всім тим, які працюють над проєктом Меркурій. Тішилася успіхом Шірри і його дружина в Сібруку, Тексас із дітьми: 12-річним сином Волтером третім і 5-річною донечкою Сузанною. Пані Шірра раділа досконалим летом свого чоловіка. Пані Шірра стримувала свої почування, бо вона є навчена до цього, як донька адмірала і дружина моряка. Вона заявила, що кабіна так близько була від літаконосця, що вона боялася, щоб не було зудару. Шірра вирішив не вилазити з кабіни, яка була близько до корабля, і його піднесли на літаконосець разом із кабіною. Лет тривав точно стільки, скільки науковці передбачали — 9 годин і 14 мінут.

Командор Шірра мав нелегкий день 3-го жовтня. Його збудили о год. 2:40 по півночі. О год. 3:10 він з'їв снідання філе, яйця, помаранчовий сок, сухарці, кава і риба. 3:30 д-р Говард Міннярс контролював стан здоров'я астронавта і 4:05 прикріпили до його тіла медичні прилади до вимірювання під час лету стану його здоров'я; 4:25 наділи на нього одежу астронавта; о год. 5:41 він вліз до своєї кабіни; 6:31 техніки закінчили технічні інсталації в кабіні; о год. 7:15 почали рахувати час до лету, але було 15-мінутове спізнення внаслідок технічних недостач в одній із контрольних стацій, а о год. 8.15 почався лет ракети. Під час кружляння астронавт звітував до тих контрольних стацій, біля яких перелітав. Під час другого кружляння він повідомляв, що йому є дещо загаряче в астронавтському одязі, алі кілька мінут пізніше доносив, що вже поправив цей стан і почувається добре. Над Австралією його мали вітати численними світлами на землі, бо це була ніч, але густі хмари заслонили були ті світла і Шірра бачив тільки невиразні сполохи. Так було у Вумері в Австралії, але в Перті в Австралії бачив виразно привітальні світла і дякував за них австралійцям. За допомогою комунікаційного сателіта „Телстар", який пів години був в такому положенні до Кейп Канавералу на Флориді, що міг знимати фота, передавали до 17 европейських країн в Західній Европі і до 9-ох держав за залізною куртиною приготування до лету і початок самого лету ракети „Атлас" та кабіни Сіґми-7. Кабіна попала в орбіту 7 мінут після випущення і кружляла довкола Землі із швидкістю 17.560 миль на годину. Перше кружляння закінчилося о год. 9.45; друге — 11:15; третє — 12:45. Отже одне кружляння тривали півтори години. Після третього кружляння Шірру повідомили із Землі, що може відбути 6 кружлянь, що він прийняв із радістю.

Командор Волтер М. Шірра, молодший, — у своєму астронавтському одягу і виряді.

Експльозія кітла в Ню Йорку спричинила смерть 21-особи і поранила 95-ох

Ню Йорк. — 3-го жовтня в будинку Нюйоркської Телефонічної Компанії при 213-ій вулиці і Бродвею сталася жаклива катастрофа, внаслідок якої згинула 21 особа і 95 осіб є поранені. Катастрофа настала в саме полудне, коли в кафетерії була сотня працівниць, які прибули на полуденок. Нагло чути було страшний гук і до кафетерії через вибиту стіну влетів котел до огрівання води внаслідок експльозії, що сталася в сусідному приміщенні на кітли. Котел відбився від повали і полетів до стіни, вбиваючи або ранячи присутніх в кафетерії. В першій хвилині було темно в залі від чорного диму. Настала паніка і крик. Жінки, що залишилися в живих і не були важко поранені, почали допомагати нещасливим жертвам катастрофи. Пожежу вдалося легко загасити, і 400 робітників і робітниць та пожежна сторожа почали виносити вбитих і важко поранених. Комісар пожежної сторожі гадає, що котел експльодував внаслідок засильного огріття. В цьому будинку приміщений рахунковий відділ Телефонічної Компанії, і там вишколюють нових робітниць, які мають працювати в цьому відділі.

В АМЕРИЦІ

● **Численні музикологи** заявляють, що новововідкрита Фільгармонічна Заля в Ню Йорку при Мистецькому Центрі ім. Лінкольна, має занадто „гостру" акустику, яку треба буде змінити в лагіднішому тоні. Дириґент першого концерту в цій залі Лієнард Вернстейн твердить, що з дириґентського місця акустика є дуже добра, але музичні фахівці оцінюють цю акустику зі залі і не є нею вдоволені. Змінити акустику є легко, бо треба тільки переставити ті підсилення, що є на стелі і стінах залі.

● **1-го жовтня Найвищий Суд ЗДА** почав нову сесію 1962-63 і під час неї наменований президентом Кеннеді на суддю Найвищого Суду колишній секретар праці Артур Дж. Голдберґ складав присягу. Присутній був і президент Кеннеді, але не було радісної атмосфери внаслідок тих подій, які відбувалися тоді в Оксфорді в Університеті Міссісіпі.

● **На маленькому острові Тенджер** біля Вірджінії живуть 900 мешканців, які зберегли такий спосіб життя, який там був 275 років тому. Цей острів відкрито в 1608-му році, а в 1666 році його купили два мешканці Вірджінії від індіян за два плащі. На острові нейас аптеки, банку, кіна, крамниці з залізними товарами. Мешканці дістають потрібний товар поштою, яку щодня привозить човен із Крісфілду, Мериленд.

● **Голова Крайової Морської Унії Джозеф Карран**, зізнаючи в конґресовій комісії, заявив, що також і американські кораблі возять товари до Куби, але роблять це так, що пливуть під чужими прапорами.

Конґрес прийняв податковий законопроєкт

Вашинґтон. — 2-го жовтня Конґрес закінчив акцію в справі податкового законопроєкту, бо Сенат того ж дня ухвалив більшістю 56-ох до 22-ох голосів урядовий проєкт про податкові полегші для тих власників підприємств, які робитимуть інвестиції в свої підприємства. Ця податкова полегша коштуватиме державну скарбницю коло одного більйона долярів. Хоч урядові чинники називають цю податкову зміну найважливішою від 1942-го року, то державна скарбниця не є вдоволена з нового закону бо Конґрес відкинув проєкт уряду, щоб банки і корпорації самі стягали прибуткові податки від ощадностей і дивіденд. Цей податок був би збільшив прибутки державної скарбниці на один більйон долярів річно. Але в законі є пункт, згідно з яким банки і корпорації мусітимуть повідомляти Головний Податковий Уряд про те, хто має ощадності або дивіденди більші як $10 річно.

Корпус Миру має 4,000 добровольців у 43 державах

Ню Йорк. — Директор Корпусу Миру Сарджент Шрайвер заявив, що Корпус Миру 1-го листопада цього року матиме 20 місяців і тоді число його добровольців становитиме 4.000 в 43-ох чужих державах. Рік пізніше цей Корпус має мати 10.000 добровольців, які працюватимуть в 50 країнах, що потребують культурної або технічної допомоги. На думку Шрайвера й інші багатші держави зацікавлені в тому, щоб організувати подібні Корпуси Миру в недорозвинених країнах. В цій справі має відбутися окрема конференція в Порто Ріко в найближчу середу, 10 жовтня. Цю конференцію, яка має тривати три дні, заініціював Шрайвер, і на ній мають обговорювати техніку вишколу добровольців до праці в чужих далеких країнах.

Інж. Ст. Куропась візьме участь у ювілейних святкуваннях УНО в Канаді

Гемилтон, Канада. — В суботу й неділю, 6 і 7-го жовтня ц. р., тут — як уже інформовано відбудуться великі врочистості Українського Національного Об'єднання Канади у 30-річчя його існування. В програмі тих врочистостей відбудеться Ювілейна Конференція та Загальний Крайовиє З'їзд УНО і Братніх Організацій, Ювілейний Бенкет з виступом міністра праці Михайла Стара та Ювілейний Концерт з відповідною мистецькою програмою. На цих врочистостях, що відбуватимуться під протекторатом прем'єра Канади Джана Діфенбейкера, Український Народний Союз репрезентуватимуть заступник головного предсідника інж. Степан Куропась та — як уже інформовано — директор Канадійської Канцелярії УНСоюзу головний радний Богдан Зорич.

Українська хроніка

● **В першу річницю смерти композитора сл. п. Миколи О. Фесенка** — будуть відправлені Панахиди в неділю 7-го жовтня ц. р., о год. 2-ій по пол. на могилі Подійного на Українському Православному Кладовищі в Бавнд Вруку, Н. Дж. і в понеділок 8-го жовтня ц. р. о год. 7.30 в Українській Православній Церкві св. Володимира при 160 Вест 82-га вулиця у Ню Йорку.

● **Нюйоркський Відділ ОбВУА** започаткує післявакаційний сезон своєї діяльности Сходинами Членів, що відбудуться у найближчу суботу, 6-го жовтня ц. р. в горішній залі Українського Літературно - Мистецького Клюбу при 149 Друга Евню в Ню Йорку. Доповідь матиме ред. Іван Кедрин на тему „Чи реальна воєнна загроза у світі". Початок в год. 7-ій вечора.

● **Вечір, присвячений пам'яті Микола Лисенка,** влаштовує Культурно - Освітня референтура „Самопомочі" у Ню Йорку в неділю, дня 7-го жовтня 1962, о год. 7-ій веч., у власній домівці при 98 Друга Евню. У програмі: доповідь д-ра Ігоря Соновицького п. н. „Лисенко і народна пісня", сольоспів Ганни Шерей, рецитація Алли Давиденко і „Друга рапсодія" М. Лисенка у виконанні Марти Цибик, учениці УМІ, кляси проф. Галі Клим.

● **Інж. Захар Борисполець** вислав на початку вересня ц. р. до Білого Дому в Вашинґтоні випалений на дереві мистецький портрет президента Кеннеді з дедикаційним написом, в якому пригадував президентові про свою „гноблену московським большевизмом батьківщину Україну". 20-го вересня інж. Борисполець дістав відповідь з Білого Дому із подякою за портрет, вміщений в рамі, виконаний в українському стилі".

В ОН домагаються рішучости супроти Катанґи задля єдности в Конґо

Об'єднані Нації. — Міністер закордонних справ Етіопії Ато Кетема Іфро апелював в довгій промові на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в минулий вівторок, щоб Генеральний Секретар ОН У Тант, що його він хвалив за „надзвичайні успіхи", виявив більше рішучости у відношенні до конґолійської провінції Катанґи, яка своєю поведінкою унеможливлює внутрішню консолідацію в Конґо. Етіопський міністер твердив, що Катанґа, всупереч кількакратним своїм зобов'язанням і обітницям надалі вербує закордонних військових наємників, які є нещастям для Конґо, та що чужинецький капітал, заінтересований в багатствах Катанґи, підтримує її самостійницький антиконґолійський рух. Етіопський міністер, як теж міністер закордонних справ муринської республіки Малі гостро таврував расову політику в Південно-африканській Унії. Мілько Тарабанов з Болгарії повторяв продиктовані йому фрази проти імперіялістів і колоніялістів, обіцяв Кубі підтримку й оборону та пригадав совєтську пропозицію щодо реорганізації апарату ОН на базі „тройки".

Президент Ґани оскаржує закордонних „імперіялістів" у змові проти нього

Аккра. — Диктаторський президент Ґани Кваме Нкрумах, виступивши у минулий вівторок з півторагодинною промовою перед його майже однопартійним парляментом, оскаржив „закордонних імперіялістів і їх слуг колоніялістів та неоколоніялістів" у затіянні останньої змови проти його режиму. У тому невдачному замахові з-перед 9-х тижнів згинуло 15 осіб і 250 було ранених. 53-річний президент Нкрумах не назвав за іменем, кого саме він має на увазі. В короткій згадці про отримувану Ґаною закордонну допомогу він дякував З'єдиненим Державам за поміч в зорганізуванні в Ґані Інвестиційного банку для розвитку. Він запевнив теж що Ґана ніколи не конфіскуватиме чужинецьких маєтків і тому апелював до закордонного промислу, щоб він інвестував у Ґані свої капітали. У Ґані панує насправді диктатура Кваме Нкрумаха, який нещадно ліквідує всяку опозицію, виарештовуючи чи видаляючи поза Ґану своїх політичних противників. Він приїхав до парляменту під охороною поліціянтів на 48 мотоциклях та кінного відділу поліції. Місто Аккра подобає на військову фортецю.

Норвеґія і Греція ідуть з Туреччиною в справі торгівлі з Кубою

Осльо. — Норвежський уряд звернувся до Об'єднання Норвежських корабельних власників, щоб воно взяло під увагу складну ситуацію, яка створилась довкола Куби Кастра. Назване Об'єднання доручило своїм членам, власникам кораблів, припинити дальше висилання кораблів до Куби, з уваги на „щораз більше неясне положення". Водночас норвежський офіційний комунікат заперечує, наче б норвежські кораблі довозили на Кубу стратеґічні матеріяли. Однак норвежці, як і інші союзники Америки, розуміють під стратеґічними матеріялами тільки зброю і амуніцію, а не зараховують туди газоліни, сталі, гуми й інших т. п. товарів, необхідних Кубі для збройних цілей. Туреччина була першою з американських союзників, яка відгукнулась на арґументи державного секретаря Діна Раска, що союзники Америки повинні зрозуміти її ситуацію та припинити постачання всякого добра Кубі своїми кораблями, та ще й перевоження до Куби товарів з совєтських портів. Найбільш противиться будь-яким обмеженням в цій ділянці Британія, яка нібито „не має впливу" на приватні британські корабельні компанії — під час миру і зберігання дипломатичних зв'язків з Кубою.

Папа перевів подорож на 450 миль

Рим. — Папа Іван XXIII відбув в четвер 4 жовтня ц. р. подорож залізничним потягом до Льорето до святині Пречистої Діви і до Ассізі до могили св. Франціска, де він молився за успіх Вселенського Собору Католицької Церкви, що почнеться в тиждень пізніше. Це вперше від 1870 року, коли Пій IX проголосив своє добровільне вигнання в мури Ватикану, римський Папа покористувався потягом. Ватиканський потяг, що складається з трьох вагонів, із них один влаштований, як каплиця, що ним їздив ще Папа Пій IX, є тепер музейним експонатом. Папа Іван XXIII їздив люксусовим потягом, що його дав йому до розпорядження італійський президент Антоніо Сені. За переказом, в Льорето знаходиться хата, в якій колись жила Пречиста Діва Марія в Назареті та яка, наприкінці 13 стор. була чудесним способом перенесена спершу над Адрійське море і згодом до Льорето. Знову ж місце народження святого Франціска з Ассізі є також місцем паломництва для італійських і міжнародних прочан. Папа вернувся того самого дня до Риму. Він матиме в наступному місяці 81 рік.

СССР відмовляється від участи у Світовій Виставі в Ню Йорку

Москва. — Всезоюзна Торговельна палата у Москві вислала до президента Комітету для Світової виставки у Ню Йорку в 1964/65 р.р. Роберта Мозеса депешу, в якій відкликається згоду на будову совєтського павільону на призначеному для виставки терені на Квінсі. Це справа радше політична, як торговельна і в ній близько заінтересований Державний департамент. За офіційну причину своєї відмови від участи в тій Світовій виставі большевики подали нібито вимогу Державного департаменту, щоб за участь СССР в тій нюйоркській виставці — ЗДА мали право до окремого павільону на світовій виставі у Москві в 1967 р. Тим часом, як виходить з листування в цій справі між Вашинґтоном і Москвою, Совєти самі домагалися, щоб ЗДА взяли участь у згаданій виставі у Москві, після того ту заплановану виставу взагал відкликали, а коли ЗДА піддали суґестію, щоб СССР обіцяв допустити ЗДА до вистави в СССР впродовж найближчих двох років, то большевики відповіли, що вистава в Ню Йорку не матиме загально - крайового американського значення і тому зобов'язання не можуть бути двосторонні. Все те крутійство стало насправді претекстом для Москви до відкликання зробленої вже в квітні ц. р. умови з Комітетом для Нюйоркської вистави, за якою Совєти винаймили 78.000 кв. стіп площі, в самому центрі виставового терену, за 468.000 дол. на 2 роки. Москва рішила відмовитись від участи у тій Світовій виставі насправді тому, що вона рішила заощадити 20 мільйонів дол., що її коштувала б та вистава. ЗДА призначили на виставу 17 мільйонів дол.

АМЕРИКА ЗАПОВІДАЄ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ РУХУ КОРАБЛІВ НА КУБУ

Вашинґтон. — Уряд З'єдинених Держав рішив повести репресії у відношенні до кораблів і корабельних компаній, які — не зважаючи на зірвання дипломатичних і торговельних взаємин з Кубою Фіделя Кастра — продовжують довозити на Кубу товари з невтральних і союзних з Америкою країн та, що гірше, з совєтських портів. За газетними повідомленнями, американські власті виступлять проти таких американських, союзних з Америкою та невтральних кораблів, що постачають Кубі матеріяли з країн совєтського бльоку. Закордонні кораблі, що перевозять на Кубу зброю і амуніцію, будуть виключені з американських портів. Кораблі з не-комуністичних країн, які везуть на Кубу будь-які товари, не зможуть забирати з американських портів товари у поворотній дорозі. Появиться заборона комунікуватися з Кубою американським кораблям, які пливуть під іншими прапорами. Знову ж чужинецькі кораблі, які везуть за кордон американські товари, втратять договори з Америкою, якщо вони — в своїй поворотній дорозі — вестимуть будь-які товари для Куби. Ці заходи — за твердженням американських морських властей — надзвичайно зменшать число чужинецьких кораблів, невтральних і з Америкою союзних, які тепер везуть всякий крам на Кубу, включно з совєтськими доставами зброї, бо ті кораблі будуть лякатися, щоб не попасти на „чорну листу" з забороною впливати до американських портів та з перспективою втратити будь-які умови на перевіз товарів з Америки або до Америки. Державна американська Морська адміністрація має докладні відомості, що за три літні місяці — червень, липень і серпень — Кубу відвідали 169 кораблів із вільного світу, які пливли під прапорами 20 різних держав. З отих кораблів 76 везли товари з комуністичних країн, ото ж напевне також зброю і амуніцію. Найбільше було між ними британських кораблів. Японія, Туреччина і Норвеґія рішили вже прикоротити ту неґідну поведінку своїх корабельних компаній, але рішуче спротивилась цьому Британія.

Ця самостійна акція американських властей має, між іншим, підкреслити рішуче становище Америки в справі Куби — південно - американським країнам. На конференції ЗДА з 19 латино-американськими державами у Вашинґтоні, яка почалась в минулу середу, державний секретар Дін Раск намагався переконати латино - американських міністрів, що проблема Куби має міжнародний характер і не обмежується до спору між Кубою та ЗДА. Латино - американські міністри й амбасадори буцім-то — за твердженням газет — сприймають такий підхід до проблеми Куби, і це стосується навіть Бразилії, Мехіко і Чіле, найбільш опозиційних проти американської чи збірної репресійної акції проти Куби. Адмірал Люіс Едґардо Лльоза, міністер закордонних справ Перу, пропонував припинити всякий летунський і торговельний рух з Кубою. Так само міністри закорд. справ Коста Ріки й Домініканської республіки виступали за зміцнення політичних зв'язків Південної Америки з ЗДА. Вашинґтонська конференція відбувається за закритими дверми, а на самому початку державний секретар Дін Раск просив учасників конференції зберігати дискрецію у зустрічах з представниками преси, — тому й відомості з тієї конференції дуже скупі. Подано тільки до відома, що з уваги на розбіжні думки спізнилось зредаґування комунікату про хід і вислід тієї конференції, яка мала закінчитись в четвер 4-го жовтня ц. р.

Альжир залежний від економічної допомоги від Франції

Альжир. — Перший прем'єр „нормального" альжирського уряду Ахмед Бен Белла заявив в парляменті, що без уваги на шкідливі для хліборобства Альжиру наслідки існування Спільного Господарського Ринку, Альжир мусить співпрацювати з Францією в усіх ділянках, також задля переведення земельної реформи. Економіка Альжиру цілком поруйнована внаслідку терористичної акції Тайної Військової Організації французьких екстремістів, пізнішої втечі з Альжирі коло 300.000 французів та самочинних актів терору збоку арабів, які схопили безслідно коло 500 французів. Від березня ніхто не збирає ніяких податків. Адміністраційні кошти до кінця цього року покриває ще Франція, але від 1 січня 1963 вони належатимуть виключно до обов'язків альжирського уряду. Французький президент де Ґоль обіцяв в 1958 р. великі інвестиції і реформи та дійсно інвестував з того часу в Альжирську економіку понад 200 мільйонів дол. Але з утечею французів відплив і капітал, а велика надія Альжиру — Сагара — вимагає величезного капіталовкладу, що може прийти передусім з французьких і американських джерел. Хоч Ахмед Бен Велла — це революційний націоналіст і має смертельний жаль до французів за власне 5-річне ув'язнення, проте він розуміє, що без фінансової допомоги й економічної співпраці з Францією неможливо буде санувати економіку Альжиру та ліквідувати безробіття і селянську нужду.

У СВІТІ

● **Плебісцит у Франції** над способом вибору тамошнього президента має відбутись 4-го листопада ц. р. Проєкт президента де Ґоля такий, щоб у Франції вибірали на майбутнє президента в загальному і безпосередньому голосуванні, причому після першого голосування над кількома кандидатами відбулись би тісніші вибори між двома, що дістали найбільше голосів. Самого де Ґоля вибирало ще 80.000 електорів.

● **Територіяльні претенсії Філіппін** до північної частини Борнео, яка тепер є коронною колонією Британії, ускладнюють взаємини всередині антикомуністичного бльоку СЕАТО, де обидві ці держави є членами. Правда, Філіппіни заявляють, що вони хочуть вирішення цієї справи виключно лише мирними і зґідливими способами, але Британія взагалі не хоче цієї претенсії розглядати, вважаючи її за безпідставну.

● **В Саттоні**, передмісті Лондону, продали будинок школи, де вчилося 255 учнів. Всі вони познаходили собі інші школи, за вийнятком одного, 12-річного Грема Юнґа, який не хотів покинути рідної школи. Внаслідку внесеної скарги його батьками до міської управи, управа рішила, що правда по його боці і йому належить освіта в його рідній громаді. А тому, що не було одного такого вчителя, який вчив би його всіх предметів, та треба було затруднити 4-ох вчителів, які приїздять для уділювання лекцій одному учневі.

● **Новий єменський міністер** закордонних справ Мохсен ель-Айні заявив, що зовнішній світ навіть не здає собі справи, як дуже заскорузлим є Ємен, де нема ані готелів, ані ресторанів і кав'ярень, ані телефонів, ані автострад. Тому він поставив на перше місце завдань нового революційного уряду — почати від справ шкільництва та народного здоров'я, цілком занедбаних ділянок.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Новий лет у всесвіт

Успішний лет коммодора Волтера Шірри, проведений минулої середи, 3-го жовтня цього року, — це новий крок на шляху до розкриття людиною таємниць всесвіту. Цей лет стояв у тісному зв'язку з програмою лету на Місяць, як один з етапів до цієї цілі. У виконуванні цього пляну американці дуже послідовні і не дають „підганяти" себе здогадними совєтськими успіхами. У порівнянні з отими дотеперішніми совєтськими нібито досягненнями в астронавтиці останній лет Шірри скромний: бо що значить шість оборотів довкола Землі впродовж дев'ятьох годин, коли Ніколаєв буцімто летів 94 години 35 хвилин і облетів Землю 64 рази, а Попович за 70 годин 59 хвилин — 48 разів? А втім, цих порівнянь не можна переводити, поминувши факт, що большевики розпочали свої спроби з ракетами на п'ять років раніше, аніж Америка. Ніякі порівняння неможливі тут і тому, що все те, що ми знаємо про совєтську астронавтику, спирається виключно на офіційних заявах Москви.

Ні при одному випущенні совєтської сферичної ракети без залоги, з твариною або людиною не було жадного представника західньої преси, жадного об'єктивного свідка, який міг би авторитетно засвідчити правду. Те саме було з поворотом на Землю совєтських астронавтів. Вже при летах Гагаріна й Тітова большевики промовчали чимало суттєвих подробиць, як, наприклад, віддаль їх лету від Землі, найбільше обтяження кабіни, характер випускної ракети, місця вистрелення та приземлення і т. п. Щодо останніх „близнюків" - астронавтів, Ніколаєва і Поповича, то промовчано навіть деталі про їхні особи, їх висоту й вагу, промовчано виміри, вагу й обтяження ракети та кабіни і прерізні технічні подробиці, свобідно проголошувані в Америці при всіх американських астронавтичних експериментах. Ніколаєв, наприклад, твердив, що совєтські астронавти можуть безпечно осідати на морі так само, як на суходолі, — як провірити, чи це правда?! Ніколаєв і Попович буцімто розмовляли, літаючи одночасно довкола Землі. Який доказ на це, поза їх словом? І чого варте слово совєтської пропаґанди?

Тож зрозуміла величезна перевага всіх астронавтичних спроб Америки, зокрема цієї останньої, коммодора Волтера Шірри. Найбільш, мабуть, характеристичне для американського підходу до цієї справи та взагалі для підходу західньої людини й західнього світу, це відповідь офіційних чинників на запит, чи будуть передавати той лет через сателіта „Телстар" до телевізійної централі „Евровізіон" в Брюсселі, якщо сталась би з Шіррою катастрофа. Відповідь була „так". Чи можна уявити собі, щоб Москва запросила міжнародних журналістів, як свідків експерименту, що може загрожувати невдачею і катастрофою?!

У перегонах на Місяць Америка покищо відстає, бо щойно на наступний рік передбачено 24-годинний лет американського астронавта довкола Землі. ЗДА приготовляють лет з максимальною ґарантією безпеки для людини, яка полетить на Місяць. Большевики ж не мають ніякого зрозуміння і пошани для життя людини, бо в них на першому місці стоїть пропаґанда і зовнішній ефект. Однак, світ уже пізнає цю методу. Хоч люди в цьому широкому світі все ще такі наївні, що вірять большевицьким астронавтичним проголошенням, внаслідок яких монархи й президенти посилають Хрущову ґратуляційні депеші, проте при ближчій аналізі вже бачать різницю між зусиллями цілої нації, що діє на очах всього людства, і зусиллям диктаторської кліки, яка виголоджує і виснажує нарід для своїх завойовницьких цілей, для яких і обслідування міжплянетного простору є тільки одним із засобів. На цьому тлі лет Волтера Шірри і його щасливий поворот є новим осягом, гідним найбільшого подиву.

Виступ ступайка

У середу 26-го вересня цього року велика заля засідань в будинку Об'єднаних Націй у Ню Йорку, де відбувається сесія Генеральної Асамблеї, була місцем цікавого видовища. На трибуну промовців вийшов дрібненького вигляду чоловік і почав промовляти. З моментом його виступу і потім під час промови із залі повиходили демонстраційно або просто з вудьги представники різних держав західнього світу, представники невтральних і навіть деяких комуністичних країн.

Заінтриґований такою неувагою до промовця, сторонній обсерватор тільки згодом міг дізнатися, що збойкотованим більшістю Генеральної Асамблеї промовцем був не хто інший, як сам таки „міністер закордонних справ" Української ССР Лука Паламарчук. Про саму причину цієї неуваги і навіть бойкоту цей же обсерватор мав змогу довідатися пізніше, прочитавши текст промови Паламарчука в друкованих українською мовою совєтських газетах, бо про цей виступ не згадали ані словом не тільки американські газети, але не присвятили йому більшої уваги і московські „Правда" та „Ізвєстія".

Дивуватися цьому немає чого. Чоловік, що промовляв перед Генеральною Асамблеєю ОН, як „міністер закордонних справ Української ССР", запрезентував себе, як типовий совєтський ступайко, що не лише повторює по-рабському доручену лекцію, але й підливає її своїм „сосом", намагаючись приподобатися своїм хлібодавцям. Нікчемність виступу Паламарчука виявилася не тільки в тому, що починав і скінчив він свою промову покликуванням на слова „глави радянського уряду Микити Сергійовича Хрущова", але передусім нахобно - погромницьким тоном у відношенні до інших членів Об'єднаних Націй — З'єдинених Держав Америки, Західньої Німеччини та інших держав Заходу. Затримання в Порто Ріко британського корабля із кубинським цукром, що відбулося на звернену до суду вимогу власників безправно сконфіскованих режимом Кастра підприємств на Кубі, Паламарчук назвав „неприкритим актом сваволі Сполучених Штатів", діями, що „межують з розбійницьким піратством у відкритому морі і заслуговують якнайширшого осуду". Поминаючи мовчанкою започаткування Москвою і Пейпінґом комуністичної збройної агресії у Південному В'єтнамі і дальше втримування і підтримування ними комуністичних з'єднань в нібито „зневтралізованому" Ляосі, Паламарчук таврував американський уряд за „порушення суверенітету і незалежности В'єтнаму, і ведення там „неоголошеної війни". З таким самим нахабством, всупереч усім фактам, обвинувачував він ЗДА й інші західні держави у підтримуванні західньонімецьких „реваншистів, мілітаристів та провокаторів", які, мовляв, викликають прикордонні конфлікти. Західні держави, що зліквідували свої колоніяльні посілості і дали їм повну незалежність, Паламарчук обвинувачував у „неоколоніялізмі", називаючи їх акулами, які готові пожерти з допомогою „нерівноправних договорів" унезалежнені країни. А вже верцком перфідії в устах Паламарчука була його вимога „послідовно здійснювати принцип самовизначення народів", так брутально знехтуваний червоною Москвою у відношенні до репрезентованої ним же України, яка — позбавлена змоги мати свою армію і вести свою незалежну закордонну політику — є тепер фікцією в очах інших народів світу.

Коротко кажучи, зміст промови Паламарчука, в якій він намагався перевищити нахабністю і грубістю закидів своїх учителів Хрущова і Громика, як і повна фіктивність репрезентованої ним „незалежности" Української ССР — все це спричинилося до того, що учасники Ген. Асамблеї ОН поставились до промови Паламарчука, як до виступу ступайка, не вартого уваги й згадки.

СССР ОЧИМА АМЕРИКАНСЬКОГО ІНЖЕНЕРА

У нашій пресі зустрічали ми досі враження з подорожей по СССР, зокрема України, здебільша туристів, і тому думаємо, що буде цікаво читачам запізнатися з враженнями експерта від будови великих гідроелектрівень і гребель.

В журналі „Енджінірінг Нюс Рікорд" з 30-го серпня ц. р. його технічний редактор Вальдо Бовмен вміщує широкий звіт, ілюстрований знімками і мапками, про свою 25-денну поїздку по СССР. Свій звіт поділяє він на три частини: 1) Загальний стан будівництва в СССР; 2) Гідроелектрівні, вже збудовані і в проєкті; 3) Деякі завваги щодо будови міст.

З цього звіту вибираємо тільки найбільш цікаві місця, подаючи їх у майже точному перекладі, без коментарів.

Автор приїхав до Москви, щоб, як член американської делеґації, взяти участь в 29-ій Зустрічі Міжнародної Комісії Будови Великих Електрифікаційних Гребель. На цій Зустрічі були репрезентовані із 47 членів - держав тільки 33. По трьох днях сесій делеґати взяли участь в двотижневій поїздці - оглядинах гідроелектрівень і гребель в европейській частині СССР і в Сибіру.

Подорож почалася з Москви через Ленінґрад на півночі, звідки делеґати поїхали до Чорного моря, далі на Закавказзя з оглядинами Вірменії та Грузії, на Україну з оглядинами Києва і на Сибір до Іркутська — всього 12.000 миль дороги.

Автор зазначає, що тільки великі гідроелектрівні, греблі і підземна залізниця в Москві є тим, чим большевики можуть похвалитися. Назагал бракує на будовах доброго, відповідального керівництва. Тільки великі будови реалізуються на базі економіки і належної якости матеріялів. Видайність праці і стандарти безпеки життя робітників далеко нижчі від американських.

Автор підкреслює, що жінки становлять в СССР 25-50% робітної сили. Згідно з совєтськими даними, жінки, які виконують чоловічу роботу, одержують рівну з чоловіками платню. Автор вміщує знімку робітниць на тлі великої підойми з підписом: „На совєтських будовах жінки відіграють велику ролю". Причиною того, що жінки в СССР мусять виконувати важку роботу, є — згідно з твердженнями офіційних чинників — ґрандіозні пляни розбудови СССР. Американські економісти з цим не погоджуються і заявляють, що причиною цього є те, що половина робітної сили в СССР зайнята в сільському господарстві (в американському сільському господарстві зайнято лише 10% робітної сили).

Широке вживання в будівництві заздалегідь вилитих бетонових форм — пише автор — найбільш характеристична риса совєтської будівельної практики. Великі мешканеві доми і підприємства збудовані з цих форм, вилитих у спеціяльних фабриках. Також в корабельних запорах на каналах та в гідроелектрівнях 70% бетону застосовується у вигляді готових відлитих форм.

Автор вважає, що ці бетонові форми совєтські інженери прийняли не з економічних мотивів, на які в СССР взагалі мало звертають уваги, а з тої простої причини, що вони мають великий недобір кваліфікованих робітників - будівельників. А що найважніше — влада може багато легше контролювати і індоктринувати робітників у фабриці, як десь на будові.

Далі автор завважує, що ці заздалегідь вилиті частини — через недбале виконання або просто невміння — не є одностайні щодо вимірів і тому не прилягають акуратно одна до одної. Це дуже часто можна бачити в нових домах, які, ще поки їх замешкали — виглядають старими.

Щодо економіки праці: коли будинок на 60 мешкань може бути збудований із цих заздалегідь вилитих частин протягом 30 днів, то для викінчення його треба щонайменше ще 30 тижнів, бо стільки часу забирає закладання водопровідних та каналізаційних рур, електрики, вікон і т. д.

Переходячи до архітектури, автор пише, що в Совєтському Союзі є тенденція вживати коринтійських колон. Одначе, — зазначає він іронічно, — ці колони втрачають всю свою клясичну красу в важких, незугарних, подібних до пуделок, будинках. Це своє твердження ілюструє він кількома знімками, зокрема нової санаторії в Сочі над Чорним морем, зазначаючи, що коринтійські колони тут зовсім не на місці.

Описуючи архітектуру міст, автор затримується над Москвою, Ленінградом, Волгоградом (кол. Сталінградом) та Києвом. З Києва вміщує знімку недавно збудованого найвищого в СССР будинку — готелю „Москва". Київ, — пише він, — столиця другої щодо величини республіки СССР — України, є притягаючим та приємним містом, в якому відчувається природність і відпруження в порівнянні з іншими совєтськими містами. Саме місто, засноване півтора тисячоліття тому, розташоване на мальовничих узгір'ях західнього берега Дніпра, але до нього належать також великі простори рівнинного східнього берега.

Мільйонове населення Києва, — пише автор, — має великі користі з Дніпра не тільки тому, що ця ріка сплавна і забезпечує його індустрію електричною енергією, але й тому, що піщані береги Дніпра є прекрасними пляжами. Найкращі пляжі Києва знаходяться на лівому березі Дніпра, сполученому з містом ланцюговим мостом модерної конструкції. Автор вміщує знімку цього мосту і підкреслює, що такі мости на території СССР є рідкісними.

Далі автор пише, що в Києві будують підземну залізницю, яка вже має 5 перегонів на протязі кількох миль. Тепер працюють над основами мосту, який дозволить провести підземну залізницю до східнього берега Дніпра.

Описуючи великі гідроелектрівні, автор багато місця присвячує системі гребель Дніпра. Ми сіли в Києві на пароплав, — пише він, — щоб оглянути дві із шести інсталяцій, що входять у серію Дніпрових гребель, яка використовує 303-стоповий спад ріки між Києвом і Чорним морем для ґенерування електрики. Одна з таких гребель була збудована два роки тому в Кременчузі в долішній течії ріки, за 150 миль від Києва. Друга гребля, приблизно 20 миль вище, тільки в початковій стадії будови, буде називатися Київською.

Для кращої інформації автор подає, що Дніпро — це друга щодо величини ріка европейської частини СССР і що вона повинна бути добре знаною американцям, бо на цій ріці в роках 1927 - 32 американський інженер Г. Купер спроєктував першу велику в СССР електрівню. Фірма Дженерал Електрік доставила для тієї гідроелектрівні ґенератори, а компанія Нюпорт Шіпбілдінґ — турбіни. Це був відомий Дніпробуд — теперішній Дніпрогес. Її гребля на 2.500 стіп довжини та 140 стіп висоти і досі є взором для більшости великих гребель СССР. Маючи потужність 650.000 кіловатів, вона в момент закінчення будови була найбільшою в світі.

Сильно знищений під час війни як совєтськими, так й німецькими військами Дніпрогес був відбудований в 1947 році. Автор докладно описує систему Дніпрових гребель включно з тими, які щойно заплянововано коло Канева і Києва.

Інж. Б.

Олег Лисяк

ДВІ ГОДИНИ В СТОЛИЦІ

Коли ви зближаєтеся до столиці наймогутнішої держави світу і коли є якраз „пів до другої години" і у вас лишається тільки дві години, щоб заїхати на „Вашингтон Нешенел Ерпорт", поставити на площі паркування авто, купити квиток і сісти на літак, щоб летіти пару сотень миль на північ, а вам закортить бодай одним оком поглянути на столицю Америки — ви маєте перед собою дійсну проблему.

Очевидно, це дещо помагає, коли ви вже знаєте Вашингтон — тоді бодай вам ясно, які спогади хочете відсвіжити і які з монументальних будівель чи пам'ятників столиці хочете ще раз оглянути.

Ясна справа, що треба почати від Капітолю, осередку американського Конґресу. Біда лише в тому, що запаркувати машину коло Капітолю, це не абияка проблема серед робочого дня. До того ж у Вашингтоні перебудовують масу вулиць, і рух авт загальмований. Але що ж — думати довго нема часу — затримую машину коло місця, призначеного на паркування авт членів Конґресу. Вже бачу, як зближається полісмен. Вказуючи на мою реєстраційну таблицю, він спокійно каже: „Трудно, друже. Я, щоправда, теж з Пенсилвенії, але все таки тут вам не можна бути. Зникайте!"

— А звідки з Пенсилвенії? — пробую ще. — Бо я з Філядельфії...

— А я з околиць Аллентавну, — відповідає, і це додає мені кришку надії.

— А чи ви часом не будете словак або поляк? — починаю, і чую:

— Соррі, приятелю. Ай ем юкрейніен.

— Слава ж Тобі, Господи! — вигукую з усієї сили і чимдуж додаю: — Мі ту! Я теж! Я українець! Поможи мені, сусідо!

Полісмен моментально змінює вираз обличчя:

— Окей, куме. Паркуй тут, але нікому не кажи. Мій тато прийшов з Бо-го-род-чани... А ти звідки із старого краю?

— Я з сусіднього села, — поспішаю з відповіддю, — Таке велике село, велл, ти може чув — Львів називається...

Після Капітолю треба заглянути до обеліску Вашингтона. Коло тієї височезної будівлі повіває (пару років тому, коли я був тут, вона була третьою в світі — хто знає як сьогодні, стільки всякого будують) п'ятдесят американських прапорів, що символізують п'ятдесят стейтів. Останній раз, як я тут був, було їх лише 48...

Тепер ще швидко перейти — залишаючи авто коло обеліску — через овальний травник позаду Білого Дому і подивитися, чи не бавиться тут часом мала Керолайн, дочка Президента із своїм поні „Макароні". Недавно вправляв тут Айзенгавер ґольф, і тоді виганяли всіх вивірок з травника, бо це перешкоджало. Тепер вони ганяють свобідно. Дітям вивірки не перешкоджають.

Але Білий Дім відкритий для відвідувачів лише від 10-ої, і то лише в деякі дні. Отже, треба рушати до масстатичної будівлі в грецькому стилі з білого мармуру — до пам'ятника Лінкольна. Все тут по-давньому, колосальна постать Лінкольна сидить у своїй білій будівлі, позаду видно ріку Потомак, державний цвинтар героїв в Арлінґтоні в Вірджінії, і туди ведуть два чудові білі мости. Ах, як хотілось би шугнути через міст у напрямі Блакитних гір, печер в Люрей — відновити давні спогади... Але дорога веде хоч у Вірджінію, але через інший міст — до авіодрому.

З фронту пам'ятника розкривається прегарний краєвид — дзеркало прямокутної саджавки, білий шпиль обеліску Вашингтона, Капітоль, а з правого боку чудова колонада білої ротонди — пам'ятник Джефферсона. Ще загляньмо сюди — це може найкращий пам'ятник у Вашингтоні — біла, округла, спокійна споруда з колонами. Шлях і так веде в цьому напрямі...

По дорозі снуються гадки: де ж тут буде місце на наш, український пам'ятник у цьому місті величних монументів? Не можу знайти площі під пам'ятник Шевченкові у цьому розкопаному місті. І який це мусить бути пам'ятник, щоб робив враження посеред лісу монументів?

Кілька закрутів над спокійною рікою Потомаком чи радше її затокою, і вже біліє ротонда пам'ятника Джефферсона. Залишається ще пів години на оглядини. За не цілу годину відлетить літак.

У просторій, округлій залі, оточеній колонами, видніє могутня постать Джефферсона. На стінах масивні плити з написами, цитатами з писань великого президента Америки. На одному з панелів видніють слова з Другого параграфу Декларації Незалежности, слова, що їх знає напам'ять кожна американська дитина:

„Уважаємо за самозрозумілу правду, що всі люди створені рівними, що їх наділив творець певними невід'ємними правами і що між цими правами є право на життя, свободу і щастя..."

Дивлюся на краєвид, що відкривається з білої ротонди пам'ятника: за затокою видно Білий Дім, Капітоль, велику столицю... А в очах інша столиця, спогад з дитячих років, краєвид, бачений з Володимирської гори в Києві... І так хотілось би, щоб і туди долетіли і правдою стали слова про „право на життя, свободу і щастя..."

Але вже видніє летовище з його білими ганґарами. Гудуть потужні мотори, голос з гучномовця скандує: „Увага, увага, льот число 597! Пасажири, прошу займати місця!"

Скінчилися оглядини столиці.

З аргентинської революції

Зовсім несподівано я опинився під обстрілом. Ще хвилину тому був спокій. Доступ до Буенос Айресу обмежений, бо сапери команди „кольорадос" повисаджували в повітря мости на річці Ріачуельо. Інші доїзди забарикадовано відібраними у проїжджих автами. За барикадами гармати „кольорадос" грізно зводять свої дула в напрямі панцерних обозів Кампо де Маґдалена і Кампо де Мажо, які підкоряються команді асулєс — „синіх". Боїв у місті ніхто не очікує. Я сподівався, що мій побут в Буеносі Айрес пройде спокійно.

Я зближався до Пляса де Конститусіон, коли на вулиці Ліма несподівано з'явилися велетенські танки „Шерман". Їх зразу взяла під обстріл батерія протилетунських гармат, яку ще хвилину тому я оглядав з іншими прохожими. Танки вмить відповіли, і наша група опинилася в перехресному вогні. Розкопана для ремонту каналізації вулиця прийняла нас у свої розриті надра. В цю ж хвилину пролунав могутній вибух, і нас обсипало землею. Праве крило батерії замовкло: танк, мабуть, поцілив у шатро з амуніцією на західньому краю площі.

Користаючи з хвилевої тиші, я вискочив з рова, щоб утікати, але відразу знов сховався, бо поблизу якісь одчайдухи грабували крамницю, а до них у цей час бігли жандарми. Я не хотів, щоб мене взяли за грабіжника. Значить, треба утікати в противний бік. Там невисока кам'яна загорода, а за нею вже певне сховище. Я прожогом кинувся на цей мур і з розмаху гепнув на другий бік.

І тоді я збудився. Довго упорядковував розбурхане ліжко. Заснув уже спокійно і навіть не чув, коли бомбили Чакабуко.

Олекса Біланюк
Буенос Айрес, Арґентина.

КОРАЛІ

У сонці сад... У спів медвяний
листя
Заслухались смереки
й берестки;
Рябина у коралевім намисті
Стоїть і жде: чи прийдеш ти?

Цвіла вона для тебе вліті рано
Цвітінням білим, гожим
до вінця,
Щоб розцвітала й ти,
моя кохана,
Як розцвітався сад мій
у той час.

І от тепер ти в соняшній короні
В її обіймах, трепетних
листках...
У радощах коралеві ґрона
Й твої коралеві уста.

М. І. Мандрика

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(6)

— Не в тому річ, мамо, що миску взяла, — невдоволено пробурмотів Олександер Іванович, знаючи, що мати завжди боїться, як би він і Ніна не запідозріли її в марнотратстві. — Миска — пусте, прошу!.. Але собаку, собаку навіщо пускати в двір?!

— Мені жаль її, Сашку. Вона ж бо така нещасна! — тихо промовила мати й поваґом підвелася з землі.

— „Нещасна"!.. Вона — ходяча зараза!

— Та чи ж винна вона, що така?.. — сумно усміхнувшись, сказала мати й подивилась йому в вічі своїм ясним, журним поглядом.

Роман „За ширмою" друкується з невеликими скороченнями і з виправленням зобов'язуючого в Україні офіційного правопису.

Олександер Іванович хотів знову викликати в собі обурення, та коли погляд матері дійшов йому до самого дна душі, він, ніяковіючи, почув, що більше не може обурюватись. Він перевів свої очі на суку, що здалека жадібно принюхувалась до миски й усе ще не зважувалась підійти ближче, глянув нишком на профіль матері, що й собі повернула голову до собаки, і лице її видалось йому тепер ще скорботнішим, ніж перше.

„А вона все ще хвора, дармацо встала з ліжка", — подумав він і поволі пішов назад.

IV

Олександер Іванович вийшов на ґанок амбуляторії. Сутеніло. За деревами кишлаку сквапно сідало на заході сонце, й у повітрі вже чути було перших москітів.

Цілий день Олександер Іванович був серед людей, і зараз йому хотілось лишитись трохи на самоті, зібратись з розпорошеними за всяким клопотом думками, і він пройшовся лікарняним двором.

Три роки тому, коли молодий лікар Постоловський приїхав сюди працювати, цей двір являв собою сумну, зарослу бур'янами пустку. Колись, ще до колективізації, двір і будівлі теперішньої „докторхони" належали заможному баєві. Два білі будинки з вікнами в двір і глухими стінами на вулицю, — щоб стороннє око не могло глянути на баєвих жінок, — були покоями бая, третій, що витягнувся вздовж двору й тільки одною бічною стіною випирався у вулицю, правив за приміщення для челяді й комору. Міцна брама з маленькою хвірткою й добрими засувами, вбудована в зовнішню стіну, і високий сірий дувал, що відмежовував двір від сусідів, надавали володінням бая вигляду чи то маленької фортеці чи в'язниці. Сюди, на цей великий двір, звозили колись зібрану бавовну, пшеницю й риж, до бая приходили російські крамарі й урядовці, і у дворі було завізно від гарб, навантажених ослів і людей. Посеред двору височіла широка шопа, і в затінку її, рятуючись від спеки, спочивали байські коні, а коли не було близько господаря, і — наймити. Це розповів лікареві старий сторож Ісмаїл, що задержався тут, як самовидець тих далеких часів, із колишньої байської челяді.

У Намангані заступник завідувача обласного відділу охорони здоров'я, підписуючи Олександрові Івановичу призначення сюди, сказав, важко зідхаючи:

— Наш Узбекістан не зазнав страхіть війни, але під воєнний час безгосподарні, а часом і хижі руки тут подекуди завдали медичним закладам руйнації чи не меншої, як на заході бомби... З приміщенням вам буде важкувато попервах. — Але, бачачи, як спохмурнів від цих слів новий лікар, заступник поспішив додати: — Але це, розуміється, попервах тільки, а далі все втрясеться. Знаєте, як то в поїзді часом трапляється: спочатку нема де навіть сісти, а за кілька годин, дивись, уже спиш вигідно на полиці...

Заступник підбадьорливо усміхнувся, але обличчя лікаря Постоловського від того не прояснилось. Та не квартирні труднощі й невесела перспектива грітись перший час коло чужих вогнищ навіяла сумні думки на Олександра Івановича. Де тільки і як тільки не випадало йому тулитись у ті грізні, докраю напружені воєнні роки! Ні, йому стало раптом негаразд від того, що заступник згадав саме про війну. Як і раніш не раз, коли випадково заходила про це мова, так і тепер, Олександрові Івановичу здалося, ніби заступник нишком дивується — а де ж був лікар Постоловський під час усенародних випробувань? Чому на його тілі нема рубців від ран і на піджаці не видно колодки з стрічками орденів!..

За рік до війни він, уже бувши одружений, закінчив московський медичний інститут і дістав призначення в глухий район на півночі нової тоді Львівської области. Ніна Олександрівна, розуміється, не поїхала в „таку діру до вовків" і, коли б у Европі не клекотіла вже війна, від чого й у нас стало тривожно й невідомо, що станеться завтра, вона використала б усі свої знайомства й зв'язки, щоб улаштувати чоловіка, якщо не в самій Москві, то, на гірший випадок, принаймні десь недалеко від неї. Але війна переплутала раптом усе.

Олександер Іванович не встиг оббутись у нових своєрідних умовах, він тільки но почав звикати до своєї посади, коли одного червневого ранку вдарила та страшна гроза...

Зловісні хмари вже давно громадилися десь за західніми кордонами, але ні Олександер Іванович, ні мільйони інших людей і гадки не мали, що воєнна громовиця застукає так зненацька. Він наспіх передав свою лікарську дільницю медичній сестрі й, не встигнувши написати листа ні дружині, ні, поговів, матері, мерщій подався до району.

Коли надвечір того ж дня він дістався з бідою до районового містечка — не тільки у відділі охорони здоров'я, а й у військовому комісаріяті вже не було нікого. Пусткою повіяло і в лікарні, з подвір'я якої виїздила остання підвода з медичним інвентарем та господарським начинням. Вона подалась теж на схід, куди кілька годин тому майнув головний лікар.

Що робити? Не розмислюючи довго, він залишив у лікарні свої речі й пішки повернув на південний схід, щоб приєднатись до першої-ліпшої військової частини.

Коли Олександер Іванович учистив кілометрів з тридцять, його на роздоріжжі серед лісу затримав польовий патруль. Така пильність була закономірна. Але коли його передали молодому ляйтенантові військ НКВД і той, дармацо в Олександра Івановича з документами все було гаразд, почав підозрівати його в усіх смертних гріхах, це почало вже дратувати Олександра Івановича. Смішно й гірко було, що за найбільший, хоч і єдиний, доказ його злочинних намірів і сержант з польового патруля, і пильний ляйтенант вважали саме те, що Олександрові Івановичу здавалось єдиноправильним і чесним: чому він прямував на захід, тоді як військо й радянські установи і окремі люди відступали на схід?..

І ось, під вартою пройшов він через усю Україну і обшарпаний, змарнілий і спустошений дочвалав нарешті до Воронежа. Олександер Іванович почав наполегливо вимагати, щоб нарешті розібрались у його справі. Та, певно, і без цього в спокійній обстанові тилового Воронежа за нього взялись, кінець - кінцем, серйозно.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

МИКОЛА ФОМЕНКО

(В першу річницю смерти)

Бувають люди світлі: що менше усміхається їм доля, то більше цінять вони ті осінні посмішки й радіють з найменших променів втіхи. Бувають люди світлі, що жити за совістю за велике щастя уважають, хочби задля того довелося відмовитися і від кар'єри і від слави. Й такі люди справді бувають, бо саме такою людиною був Микола Фоменко.

св. п. Микола Фоменко

За найбільше щастя свого життя уважав він те, що пощастило йому вирватися з руйнуючих душу умовин підсовєтського життя. Він — син цукорника — мав усе до життя у совєтській громаді: і „пролетарське походження" і талант. Він володів даром творення пісні, що могла вести людей за собою. Був тому цінений й перед ним стелився шлях визнання й успіху. Це робило його відмінним від багатьох інших, що не мали належного місця в совєтськім житті й їх виїзд на еміграцію аж ніяк не був матеріяльною втратою. Натомість, виїзд Фоменка був свідомою відмовою від багатьох привабливих речей, — привабливих, але не для нього. Лакомства нещасні його не спокушали, — жива, неприспана совість провадила його в житті.

Перебування на еміграції було для Фоменка, проте, не тільки щастям, але й обов'язком. Дуже можливо, — щастям виконати свій обов'язок, творити для свого народу. І він виконував цей обов'язок. Чи можемо ми уявити будь-як нашу політичну академію без творів Фоменка ,без його пісні? Це не припадок, що композитор присвячував себе вихованню нашої молоді музикою. Це було виконання його місії, як він її розумів, це була посвята.

У часах терору згинуло багато найближчих товаришів Фоменка, також музик. Він знав їх правдиві прагнення, прагнення серця підсовєтських українських композиторів. Він знав біль прихованих бажань, що ніколи не міг зійти на папір твору. Він відчував, що мусить висловити у своїй музиці не тільки своє, але й ті невимовлені прагнення загинулих друзів. В останній день свого життя — говорилося якось дивно богато за смерть — Фоменко пробував сформулувати дивне й містичне своє відчуття: „відчуваю себе неначе чимсь посередником, так неспівано виринає в голові нова мелодія, нова ідея. Відчуваю, що не „видумав" її, а сама вона прийшла до мене. Як записую її, не можу позбутися почуття, що це через мене разом зо мною, говорить ціла наша група, ніби я на „загальних зборах" вільно промовляю, в імени нас усіх". Дуже цікавим видалося тоді порівняння з „загальними зборами" — заклик до „всіх" людей — як характеристичні для психології творчости Фоменка. Думаю, що справді промовляти на зборах, як і взагалі вилазити на експоновані місця, було йому зовсім чуже. Але промовляти музикою — це було його життя. Я не знаю, чи бачили його коли у президіях та почесних президіях наших академій, на сцені. Але, коли приходило до мистецької частини імпрези й лунала його пісня, то була вона справді в серці кожного. Президія в серцях — це дуже почесна президія.

Безкорисність натури Фоменка спричинила й те, що, властиво, тільки після його смерти здали ми собі справу, скільки він зробив для нас, для громади. Ієрархія вартостей не визначує місця людей в нашім житті. Не можна сказати, щоб Фоменкові це зовсім не боліло, але він багато собі з того не робив. Міри лом життя було для нього порівняння свободи з „вітчизняною" минувшиною, а не те, що „маленькі рибки хапають все перші" — за його висловом. Але тим більше радів він з моральної та діловоі підтримки. Отак і останні дні його життя прикрасила радість. Він відвідав був Канаду й повернувся звідти окрилений. „Як тепло мене там прийняли, як щиро хочуть мені допомогти" — розповідав Фоменко в останній день свого життя. Ішло про його мрію видати плиту із своїми творами. Канадійці взялися за цю справу й Микола Олексієвич вірив, що це зроблять. І не помилився: саме тепер, у річницю його смерти мають вже приступити до здійснення запису й наприкінці жовтня мрія Фоменка буде здійснена. Як і минулого року, усі кому дорогий був Микола Фоменко, відчувають глибоке признання й вдячність для тих, хто приніс оту посмішку долі покійному, в останніх днях його життя, хто востаннє сповнив його радістю.

Думається, що значення Фоменка полягає для нас не тільки в його музичнім мистецтві. Він, як людина, міг би бути зображений в літературнім творі, як характеристична постать, отже, сама його особистість мала в собі мистецьку завершеність. В нас усе має нахил до скристалізування у крайностях. Характерники - басаврюки, правда, здрібнішали тепер й репрезентовані просто безхарактерними людьми, хоч і зберегли притаманну від'ємність. Та зберігся й напрямок Сковороди та Шевченка. Він не зник і не занепав. Справа тільки з літеплоті нашого суспільства. Що обрати, легше полагодження життєвих справ із гладкими, чи вирішення життєвих справ із людьми з принципами. Двох відповідей, здається, не буде, але одного діла також. Тому, чи не будемо ми й далі належно шанувати людей тільки після смерти? Шанувати покійного Фоменка й далі забувати за, сподіваюся, ще живого Барку? Це тільки приклад, але хай громада знайде в собі більше тепла й уваги для окрилення тих, хто творить для нас, менше за себе думаючи.

Рік тому пішов Фоменко сходами до собвею, до підземки, зі словами — „Ні, смерти я не боюся, але справді дуже хочу жити. Процес життя — чудова річ сама в собі, а я ще маю багато висловити за себе й за всіх" — з наголосом на „за всіх". Але був у тому ще виразніший невимовлений наголос: для всіх. Бо жити й творити для всіх було категоричним імперативом життя Миколи Фоменка.

О. М.

Республіканці захоплені завзятою виборчою кампанією Джорджа Ромні

Дітройт. — Співробітник щоденника „Н. Йорк Таймс" Деймон Стетсон пише, що республіканці і невтральні з захватом говорять про завзяту виборчу кампанію, яку веде республіканський кандидат на губернатора Джордж Ромні, і віщують йому перемогу над демократичним кандидатом на губернаторський пост, яким є губернатор Джан Б. Свейнсон, що старається про перевибір. І Свейнсон веде завзяту кампанію, але дехто сподівається, що демократи можуть програти вибори тому, що вони займають пост губернатора вже 14-ий рік, і тому виборці зможуть забажати зміни на пості в стейтовому Білому Домі. Ромні має деякі клопоти зі зорганізованим робітництвом, яке підтримує Свейнсона, бо Ромні був донедавна президентом Американської Моторової Корпорації. Опитування виявили, що покищо обидва кандидати мають такі самі симпатії серед виборців. Але ці симпатії до виборів можуть ще змінитися.

Представники 6-ох південноамериканських держав домагаються негайної акції проти Кастра

Ню Йорк. — Журналіст Юнайтед Пресс Інтернешенел відбув розмови з 7-ма головами латинських американських держав, що є найближчими сусідами Куби, і ствердив, що 6 цих країн є за негайну акцію проти Кастра, щоб припинити ту військову розбудову, яку там переводять совєтські військові фахівці. До тих шістьох держав належить Нікарагва, Гондурас, Гватемаля, Панама, Ель Сальвадор і Коста Ріка. Всі є проти Кастра, але не погоджуються в тому, як треба скинути комуністичний режим на Кубі. Гватемаля пропонує, щоб ЗДА зліквідували Кастра, Нікарагва і Гондурас бажають спільної негайної акції; президент Нікарагви Льоїз А. Сомоза заявив, що тут повинна діяти Організація Американських Держав. Президент Гондурасу Рамон Віллера Моралес назвав режим Кастра „злосливим пістряком, який має бути зоперований, якнайшвидше". Коста Ріка є проти Кастра, але вона не має армії, тому не може сама активно вмішуватися до протикастрової акції. Тільки президент Мехіка Адольфо Льопез Матеос є проти того, щоб інші держави вмішувалися до внутрішніх справ Куби.

Головний економічний дорадник Президента рекомендує зменшення податків

Шикаго. — Головний економічний дорадник Президента професор економічних наук Волтер В. Геллер заявив 1-го жовтня, що зменшення прибуткових податків конечно потрібне є для росту економіки. На думку Геллера треба б зменшити особисті прибуткові податки і податки від корпорацій. Він не каже, на скільки треба б зменшити податки, але заявляє, що зменшення податків повинно бути таке, щоб збільшило грошові засоби консументів, і щоб заохотило промисловців до більших інвестицій. Геллер твердив у своїй промові до 3,500 делеґатів на Конвенції Морґеджових Банкірів, що економіка цієї країни розвивається правильно, що зменшується число безробітних, не зростає інфляція і зближаємося до збалянсування платничого бюджету з закордонними державами.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
В НЮ ЙОРКУ
подає до відома, що
В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
СЛ. П. КОМПОЗИТОРА
Миколи О. ФОМЕНКА
буде відправлена
ПАНАХИДА
в понеділок 8-го жовтня 1962 р. о год. 7.30 веч.
в Українській Православній Церкві св. ВОЛОДИМИРА
при 160 West 82nd Street в НЮ ЙОРКУ

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
СВ. П. КОМПОЗИТОРА
Миколи Олексійовича ФОМЕНКА
В НЕДІЛЮ, 7-го ЖОВТНЯ 1962 р. о год. 2-ій по пол.
на кладовищі в Бавнд Бруку, Н. Дж. на могилі
МОЙОГО НЕЗАБУТНЬОГО ЧОЛОВІКА
буде відслужена
ПАНАХИДА
на яку всіх Приятелів, Друзів і Знайомих Покійного
сердечно запрошує
Ізабелла ФОМЕНКО-ОРЛОВСЬКА
дружина

Автобус до Бавд Бруку відходить з Бас Термінал о год. 12.30 з 14 плятформи внизу, число автобусу 135 і зупиняється коло самої церкви.

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ
ДЛЯ ВІДЗНАЧЕННЯ 20-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ УПА
під протекторатом
Українського Конґресового Комітету Америки
запрошує
ВСІХ УКРАЇНЦІВ МІСТА ШИКАГО И ОКОЛИЦІ НА
СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ
для відзначення
20-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ
Академія відбудеться
в неділю 7-го жовтня 1962 р. о год. 5.30 по пол.
в авдиторії ШКОЛИ ШОПЕНА при Райс і Вестерн

Святочне Слово виголосить ред. Ігнат БІЛИНСЬКИЙ — секретар УККА
Панахиди за поляглих вояків УПА будуть відправлені: в Соборі св. Володимира та в церкві св. Софії після Служб Божих, в Катедрі св. Миколая після Вечірні.
Проситься всіх українців взяти численну участь в Панахидах та Святочній Академії і тим гідно відзначити створення й боротьбу Української Повстанської Армії.

СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ — ДІЛОВИЙ КОМІТЕТ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ
В НЮ ЙОРКУ
подає до відома, що
ЗБОРИ БАТЬКІВ
відбудуться
в суботу, 6-го жовтня 1962 року
в год. 5-ій по полудні
в ПРИМІЩЕННІ УМІ
До численної участи запрошує
БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ і
ДИРЕКЦІЯ УМІ в НЮ ЙОРКУ

УСТ ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ, НЮАРК, Н. ДЖ.
запрошує Шановне Громадянство
в суботу 6-го жовтня 1962 р.
на
Традиційну Осінню Забаву
що відбудеться
В СВОЇЙ ЗАЛІ при 508 18th Avenue
NEWARK, N.J.
Грає знана оркестра „ТЕМПО" Аранжер: І. ЧУМА
Початок о год. 8-ій веч.

Українська Літературно Мистецька Клюб
Ню Йорк, Н.Й. 3-го Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу у Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю, дня 5-го жовтня в залі Клюбу говоритиме про свої европейські враження Василь Косаренко - Косаревич. Спогади будуть ілюстровані кольоровими світлинами з Риму, Парижу, Берліну, Мюнхену й інших міст. Початок о год. 8-ій веч.

● В Австралії рішили ввести до державної телевізії 5-ий „канал", після того, як директор Австраліен Бродкестінґ Компані побував в З'єдинених Державах і тут захопився навчальними програмами телевізії. 5-ий австралійський телевізійний „канал" буде виключно педагогічний.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — НЮ ЙОРК — ОКОЛИЦІ
Спілка Української Молоді Америки,
ОСЕРЕДОК ім. ПИЛИПА ОРЛИКА в ДІТРОЙТІ, Миш.
— влаштовує —
КОНЦЕРТИ
КАПЕЛІ БАНДУРИСТОК
Під мистецьким керівництвом ПЕТРА ПОТАПЕНКА

В ПРОГРАМІ
— УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ — ПОБУТОВІ — ПОВСТАНСЬКІ —
— ЖАРТІВЛИВІ ПІСНІ —

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — субота, 13-го жовтня 1962:
год. 8:00 вечора,
заля TOWN HALL — 150 N. Broad Street.

НЮ ЙОРК — неділя, 14-го жовтня 1962:
год. 7:30 вечора,
заля IRVING WASHINGTON HIGH SCHOOL — 16th St.

КВИТКИ на концерт у Філядельфії набувати в українських КНИГАРНЯХ і сумівських ДОМІВКАХ.

ВИСТАВКА ПРОЄКТІВ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

Від дня 7-го (неділя) — 21-го жовтня (неділя) 1962 включно

МІСЦЕ: Український Інститут Америки
2 EAST 79th STREET (cor. 5th Avenue) NEW YORK CITY, Тел. BU 8-8660

•

Виставка відкрита щодня 2-6 год. по пол.

ЗАПРОШУЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ВІДВІДАТИ ЦЮ ВИСТАВКУ.

МИСТЕЦЬКА КОМІСІЯ КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ

ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ! УКРАЇНСЬКА СПІВАЧКА ДЕРЖАВНОЇ ОПЕРИ І ТЕЛЕВІЗІЇ З АРГЕНТИНИ: ПЕРШИЙ РАЗ В АМЕРИЦІ!

НЕДІЛЯ, 4-го ЛИСТОПАДА 1962
год. 8.30 вечером

В програмі твори — клясичних, аргентинських і українських композиторів.

Марія Балук
СОПРАНО
При фортепіяні: ЕДВАРД ФЕРНАСІЄРО

ДАСТЬ ПЕРШИЙ СВІЙ КОНЦЕРТ В:
TOWN HALL - 123 West 43rd Street
NEW YORK, N.Y.

Квитки можна набути в: Арці, Сурмі і при касі Town Hall

О. Гайський

ПРОРИВ МОЛОДІ

(Репортаж із VII Спортових Ігрищ на Союзівці)

(6)

(Не)доля Архімеда. Гук — Бень. Наука пані Ірини ... (Не)справедливий теніс.

В понеділок, день фіналів, вернулося сонце, але прогнати прохолоди попередньої днини й ночі цілком не змогло так, що рішальні гри турніру не зазнали від природи ніяких перешкод.

В фінал турніру чоловіків технік Михайло Шиян (КЛК) мусів переживати долю й недолю старогрецького Архімеда. Коли до вченого Архімеда впав озброєний римський леґіонер, зайнятий своїми рисованими фіґурами вчений, не відводячи очей від праці, вигукував: „Не толоч мені моїх фіґур!"... Римлянин без сантименту вбив його.

Так само без сантименту Лев Воробкевич толочив технічно - тактичні фіґури Шияна і в зародку вбивав його пляни на перемогу: могутній лопатний драйв із форгенду, чи притятий із бекгенду, левиний скок до сітки і, двома руками — тарах!... Англійське слово „смеш" (розчавити, розпаляничити) тут мало справжній сенс: фотографований після такого „смешу" м'ячик виглядав більше на еліпсу, чи й паляницю, ніж на кулю й після першого відскоку, вичалював аж за залізною огорожею корту... Воробкевич швидко втікає на 4:1 й виграє сета 6:2.

В другому сеті лідер, чи для відпочинку, чи з охоти й собі „поінженерити" в грі, не йде до сітки і Шиян якстій виграє 6:4. Лекція для Воробкевича ясна, і в третьому сеті маємо повторення образу з першого. Воробкевич легко виграє 6:1. Рясні брава глядачів нагороджують двох справжніх тенісистів за клясу і расу гри.

Коли фінал чоловіків тривав несповна півтори години, олдбої свій фінал на глиняному корті розтягли до трьох годин із гаком (а маратон 42 км — люди бігають уже понижче двох із половиною годин...). Ще один доказ життєвих сил Костянтина Беня (КЛК) й д-ра Володимира Гука („Ч. Січ" — Нюарк), та факту, що обидва вони, ледве 43-річні, до цієї категорії не належать (американська вікова межа олдбоїв: поверх 45 років.

Гра на солідному рівні звуково проходила пристайно із звучанням назвищ суперників: після твердого, тупого „драйву" Гука, було чути виразне „гук", з другого боку ракета Беня віддзвонювала високе „бень!". Такі передзвони: гук! — бень!, гук!, — бень! в скорому часі дали докторові сенсаційне ведення 5:0. Але Бень не з таких, щоб здавати партію суперникові. Решту першого сета, якого він виграти вже не міг (2:6), Бень присвятив на шукання слабого місця в опонента. І знайшов: смеш, з понад голови!... На цей гачок Бень де-далі більше почав ловити Гука й виграв другого сета 7:5. А третього, кожний, хто не виграє з Бенем у двох перших, мусить програти. Гукові треба дати найвищу ноту за опанування нервів у третьому сеті, в якому він майже ввесь час вів гру, зате з тактики доктор не заслужив навіть на „достатньо". Вживати своєї найслабшої зброї (смешу) можна при стані 40:0, чи 40:15 для себе, але не при 0:0, 0:15, чи 0:30, бо дефіцит на власному конті в добавок відбирає певність і силу іншої зброї. Тоді „гук" звучало майже нечутно, а „бень" щораз голосніше. Чудовий спортовець той Бень: в самому „чотирикутнику смерти", за стану 0:5, він має слово похвали для суперника, а напружену до луснення нервову атмосферу розладує сердечним протяжним вигуком: „У-у-у-х!", який відпружує і його й суперника і глядачів, і всім нагадає, що теніс тільки велика гра - спорт, підготова до борні за життя, а не сама для себе боротьба на життя і смерть...

В фіналі жінок юньйорка Андрея Кейбіда мусіла заплатити найвищу тенісову ціну (0:6, 0:6) за ставання на прю з довголітньою чемпіонкою — Іриною Стецик („Львів" — Торонто). Оптично справа виглядала не так трагічно — автор цих слів, обсервуючи водночас гру олдбоїв і жінок, бачив „ікс" разів здобуті пункти Кейбіди, ба, заявив навіть сусідові, мовляв, пані Стецик у клопоті. Але я мав тільки „пеха" бачити доривочні добрі сцени Кейбіди. А теніс, як відомо, найсправедливіша й найнесправедливіша гра: раз дасть вам змогу з 0:5 виграти 7:5, а іншим разом з вашого 5:0 програти 5:7.

Голоси протаґоністів — Організація. — Кінцеві завваги.

Після змагань я оббігав переможців і зарвав від них свіжі враження з баталії. Ось вони:

Ірина Стецик, чемпіонка жінок: — симпатична Кейбіда грає дуже добре, тільки тактично ще не використовує своїх ударів. Чи приїду знову, щоб стрінутися в реванжі з Люсею Друневич? — Очевидно!... Я їздитиму на Союзівку до 60-го року життя (ось постава справжньої спортсменки! — прим. О. Г.).

Лев Воробкевич, чемпіон чоловіків, хвалить Шияна й Савчака: — Чи я вірив „з дому" у свій тріюмф, чи теж „зловив" віру аж після падіння Герлинського? Ні, вірив ще з Дітройту. Я цього року таки солідно тренував.

Михайло Шиян, віцечемпіон чоловіків: — Воробкевич — першоклясний змагун. Я вдоволений своїм успіхом. Боявся, що відпаду в матчу проти Сливки.

Андрій Попель, абсолютний чемпіон юньйорів обидвох категорій: — Важкі були півфінал і фінал у категорії 16—18 рр. Як пластун, я повинен був бути в таборі Іст Четгем. Але я певний, що я гідно відсвяткував 50-річчя Пласту своїми двома перемогами в спорті.

З Андреєю Кейбідою, чемпіонкою юньйорок я, на жаль, не міг говорити, бо в час її гормоє авто вже було на поворотній дорозі додому.

Костянтин Бень, чемпіон олдбоїв: — Гук знаменитий. Гра вирівняна. Я вірив, навіть бувши „під колесами" 0:5. Мені чим довше—тим краще...

— — — — — — — — —

В закінчення ще декілька загальних завваг. То був типовий турнір, де триюмфувала справедливости". Аж „три чемпіони оце за третім разом доскочили своєї мети (Воробкевич, А. Попель, Бень). Типовий турнір, де тріюмфвала техніка й відкрита офенсива. Коли сюди додати згаданий у наголовку „прорив молоді" з цьогорічного турніру, треба бути вдоволеним. Окрему подяку треба скласти провідникові й головному судді — інж. Богданові Ракові, та його штабові за справну організацію, а змагунам, які аж до півфіналів самі собі суддювали, за вияв справжнього спортового духа.

Батькові УНСоюзові подяка за те, що йде на руку українському спортові. Подяка і Управі „Союзівки".

Моїм побажанням було б, щоб хтось, хто бачив плавацькі змагання, написав про цю другу частину ігрищ, а хтось із учасників „білої ради", що відбулася теж без мене, — про хід нарад і рішення цієї тенісової конференції, яка повинна допомогти нашому тенісові в його поході вперед і вгору! (Кінець).

● **Коло Санта Марія,** Каліфорнія, розбився літак і спричинив смерть 6-ох фахівців від керованих ракет. Літак налетів на евкаліпт 60 стіп заввишки. Федеральне Бюро Інвестиґацій повідомляє, що на цьому літаку були таємні документи, які мали з собою ці інженери. Згинув також пілот із 6-ма інженерами.

Зі спорту

СПОРТОВІ ІМПРЕЗИ НА „СОЮЗІВЦІ"

В наступну суботу та неділю, 6 і 7 жовтня, влаштовує на Союзівці Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку свої внутрішньо клюбові змагання в тенісі, стрілянні з лука, стрілянні з фльоберта та в грі кічки.

Тенісові змагання, якими проводитиме Юрій Ломаґа, будуть відбуватися в двох групах. Першою групою є шістка найкращих тенісистів КЛК, оцінених так на основі попередніх змагань. В цій шістці змагатиметься за перших шість місць у Клюбі Константин Бень, Віктор Герлинський, Юрій Ломаґа, Зенон Маркевич, Юрій Савчак і Михайло Шиян. Вдругій групі гратимуть системою програв - відпав всі інші тенісисти і з цієї групи найкращі здобудуть собі право на участь у групі заавансованих тенісистів в наступних змаганнях. В першій шістці про місця рішатимуть точки, а при рівності точок будуть взяті під увагу сети і ґейми. Переможець цих змагань одержить трофей, що його уфундував д-р Ярослав Рожанковський.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — Грецький С. К., футбольні змагання за першість „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу, відбудуться **в неділю, 7-го жовтня 1962,** о год. 2.30 по полудні, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й.

„Тризуб", Філядельфія — „Юрік Тракерс", футбольні змагання за першість Американської Футбольної Ліґи, відбудуться **в неділю, 7-го жовтня 1962,** о год. 2.30 по пол. на грищі „Тризуба" у Філядельфії.

„Чорноморська Січ" Нюарк — Фол Рівер Ф. К., Футбольні змагання Амер. Футб. Ліґи, відбудуться **в неділю, 7-го жовтня 1962,** о годині 1.30, на грищі Айронбавнд Філд при Вілсон Евню в Нюарку. Це подвійні змагання і в другій зустрічі на цьому ж грищі гратимуть „Польські Соколи" проти Портуґальського С. К.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 6-го ЖОВТНЯ 1962 р.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Богдана Хмельницького, Відд. 158, відбудуться в залі УНДому в год. 8ій вечером. Проситься членів взяти участь. — Ю. Павчак, предс.; П. Дубовецький, рек. секретар.

НЕДІЛЯ, 7-го ЖОВТНЯ 1962 р.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Українська Січ" Відд. 39 відбудуться о год. 3-ій по полудні в залі УНДому. Побір вкладок в суботу 6-го жовтня від год. 7-ої до 10-ої вечером і в неділю 7-го жовтня від год. 12-ої до 3-ої по полудні. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. — Побір вкладок Відд. 189, о год. 12-12:30 в Укр. Клюбі (Germantown), а від год. 1-1:30 в Українському Клюбі (Franklin St.). Проситься усіх довгуючих членів вирівняти залеглість, бо впротивному випадку, будуть обов'язково суспендовані. — П. Котельницький, секретар.

ТАРЗАН, ч. 4918. Злочинці порозуміваються...

— Якщо ця сироватка проти недуги сплячки є така добра, — почав Болар, — то чому з нею йти до Рамбелі...

— Ви дасте її комісареві здоров'я, і що ви заробите на цьому?

Гаррі хитро усміхнувся. — Гаразд... Я в дійсності не плянував її віддати.